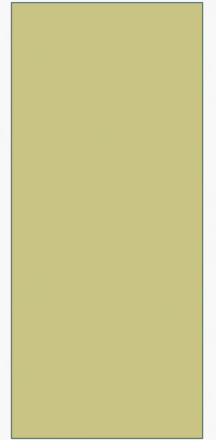

ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

ПЛАН

1. Поняття, принципи, правове регулювання та ознаки зовнішньоекономічної діяльності
 2. Види зовнішньоекономічної діяльності. Заборона на експорт та імпорт
 3. Суб'єкти зовнішньоекономічної діяльності. Спеціальні права та обов'язки суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності
 4. Поняття та ознаки зовнішньоекономічного договору
 5. Державне регулювання зовнішньоекономічної діяльності
- Висновки
- Список використаної літератури

Згідно з ч. 1 ст. 377 ГК України, **зовнішньоекономічною діяльністю** суб'єктів господарювання є господарська діяльність, яка в процесі її здійснення потребує перетинання митного кордону України майном та/або робочою силою.

Відповідно до статті 1 Законі України «Про зовнішньоекономічну діяльність».
Зовнішньоекономічна діяльність - це діяльність суб'єктів господарської діяльності України та іноземних суб'єктів господарської діяльності, побудована на взаємовідносинах між ними, що має місце як на території України, так і за її межами.

Принципи зовнішньоекономічної діяльності:

- ❖ Принцип суверенітету українського народу при здійсненні зовнішньоекономічної діяльності
- ❖ Принципом свободи зовнішньоекономічного підприємництва
- ❖ Принципом юридичної рівності і недискримінації
- ❖ Принципом верховенства закону
- ❖ Принципом захисту інтересів суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності
- ❖ Принцип еквівалентності обміну, неприпустимості демпінгу при ввезенні вивезенні товару

ЗНАЧНА ЧАСТИНА МІЖНАРОДНИХ ПРИНЦИПІВ ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНОЇ
ДІЯЛЬНОСТІ ДІЄ В МЕЖАХ ІНТЕГРАЦІЙНИХ УГРУПОВАНЬ.
ТАК, ПРИНЦИПИ ЗЕД У ЄВРОПЕЙСЬКОМУ СОЮЗІ МІСТЯТЬСЯ В БІЛІЙ КНИЗІ (1985 Р.)
І ВКЛЮЧАЮТЬ:

- контроль і оформлення документів на товари, що перетинають національні кордони;
- свободу пересування осіб для працевлаштування або постійне місце проживання у будь-якій країні;
- уніфікацію технічних норм і стандартів;
- відкриття споживчих ринків;
- лібералізацію фінансових послуг;
- поступове відкриття ринку інформаційних послуг;
- лібералізацію транспортних послуг;
- створення сприятливих умов для промислового співробітництва з урахуванням законодавства про права на інтелектуальну і промислову власність;
- усунення фіскальних бар'єрів.

ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ

- **Конституція України** (зокрема, положення щодо визначення виключно законами засад зовнішньоекономічної діяльності - п. 9 ст. 92; щодо закріплення за Кабінетом Міністрів України такого повноваження, як організація та забезпечення здійснення зовнішньоекономічної діяльності України, митної справи, - п. 8 ст. 116.
- Господарський кодекс України від 16 січня 2003р.
- Митний кодекс України від 12.12.1991 р
- Закон України від 16.04.1991 р. «Про зовнішньоекономічну діяльність»
- Закон України від 23 червня 2005 р. «Про міжнародне приватне право»
- Закон України від 24.02.1994 р. "Про міжнародний комерційний арбітраж" визначає правовий статус цього юрисдикційного органу, що вирішує спори між українськими та іноземними суб'єктами господарювання за умови наявності відповідної домовленості між ними.
- Закон України від 02.12.1997р. «Про торгово-промислові палати в Україні»
- Закон України «Про регулювання товарообмінних (обмінних) операцій в галузі зовнішньоекономічної діяльності» від 23.12.1998 р.
- Закон України "Про регулювання товарообмінних (бартерних) операцій у галузі зовнішньоекономічної діяльності» від 23.12.98 № 351-XIV

ОЗНАКИ ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ :

- а) за своєю сутністю це господарська діяльність, тобто «діяльністю суб'єктів господарювання у сфері суспільного виробництва, спрямованою на виготовлення та реалізацію продукції, виконання робіт чи надання послуг вартісного характеру, що мають цінову визначеність»(ч.1 ст. 3 ГК);
- б) ця діяльність побудована на відносинах між суб'єктами господарювання, що перебувають під юрисдикцією різних держав;
- в) вона може здійснюватися як на території України, так і за її межами, як з перетином митного кордону України, так і без такого перетину.

Види зовнішньоекономічної діяльності:

експорт та імпорт товарів, капіталів і робочої сили;

надання суб'єктами зовнішньоекономічної діяльності послуг іноземним суб'єктам господарської діяльності

наукова, науково-технічна, науково-виробнича, виробнича, навчальна та інша кооперація з іноземними суб'єктами господарської діяльності

міжнародні фінансові операції та операції з цінними паперами

кредитні та розрахункові операції між суб'єктами зовнішньоекономічної діяльності та іноземними суб'єктами господарської діяльності та багато інших

спільна підприємницька

надання ліцензій, патентів, ноу-хау, торговельних марок та інших нематеріальних об'єктів власності

товарообмінні (бартерні) операції та інша діяльність, побудована на формах зустрічної торгівлі

орендні, в тому числі лізингові, операції

операції по придбанню, продажу та обміну валюти на валютних аукціонах, валютних біржах та на міжбанківському валютному ринку

роботи на контрактній основі

інші види зовнішньоекономічної діяльності, не заборонені прямо і у виключній формі законами України.

IMPORT

EXPORT

**Найпоширеніші
види ЗЕД**

Експорт

Імпорт

**Експорт
товарів**

**Імпорт
товарів**

**Експорт
капіталів**

**Імпорт
капіталів**

Експорт (експорт товарів) – продаж товарів українськими суб'єктами зовнішньоекономічної діяльності іноземним суб'єктам господарської діяльності (у тому числі з оплатою в негрошовій формі) з вивезенням або без вивезення цих товарів через митний кордон України, включаючи реекспорт товарів. При цьому термін «реекспорт» (реекспорт товарів) означає продаж іноземним суб'єктам господарської діяльності та вивезення за межі України товарів, що були раніше імпортовані на територію України.

Імпорт/імпорт товарів – купівля (у тому числі з оплатою в негрошовій формі) українськими суб'єктами зовнішньоекономічної діяльності в іноземних суб'єктів господарської діяльності товарів з ввезенням або без ввезення цих товарів на територію України, включаючи купівлю товарів, призначених для власного споживання установами та організаціями України, розташованими за її межами.

Експорт/імпорт капіталу – вивезення за межі України/ввезення з-за меж України капіталу у будь-якій формі (валютних коштів, продукції, послуг, робіт, прав інтелектуальної власності та інших немайнових прав) з метою одержання прибутків від ви робничої та інших форм господарської діяльності.

ЗАБОРОНА ЕКСПОРТУ ТА ІМПОРТУ:

- експорт з території України предметів, які становлять національне, історичне або культурне надбання Українського народу, що визначається згідно з законами України;
- імпорт або транзит будь-яких товарів, про які заздалегідь відомо, що вони можуть завдати шкоди здоров'ю або становити загрозу життю населення та тваринного світу, або призвести до руйнування навколишнього середовища;
- імпорт продукції та послуг, що містять пропаганду ідей війни, расизму та расової дискримінації, геноциду і т.д., які суперечать відповідним нормам Конституції України;
- експорт та імпорт товарів, які здійснюються з порушенням прав інтелектуальної власності.

Законами України можуть встановлюватися обмеження/заборони і щодо певних методів імпортування товарів в Україну. Це стосується так званого демпінгу (демпінгового імпорту) та субсидованого імпорту

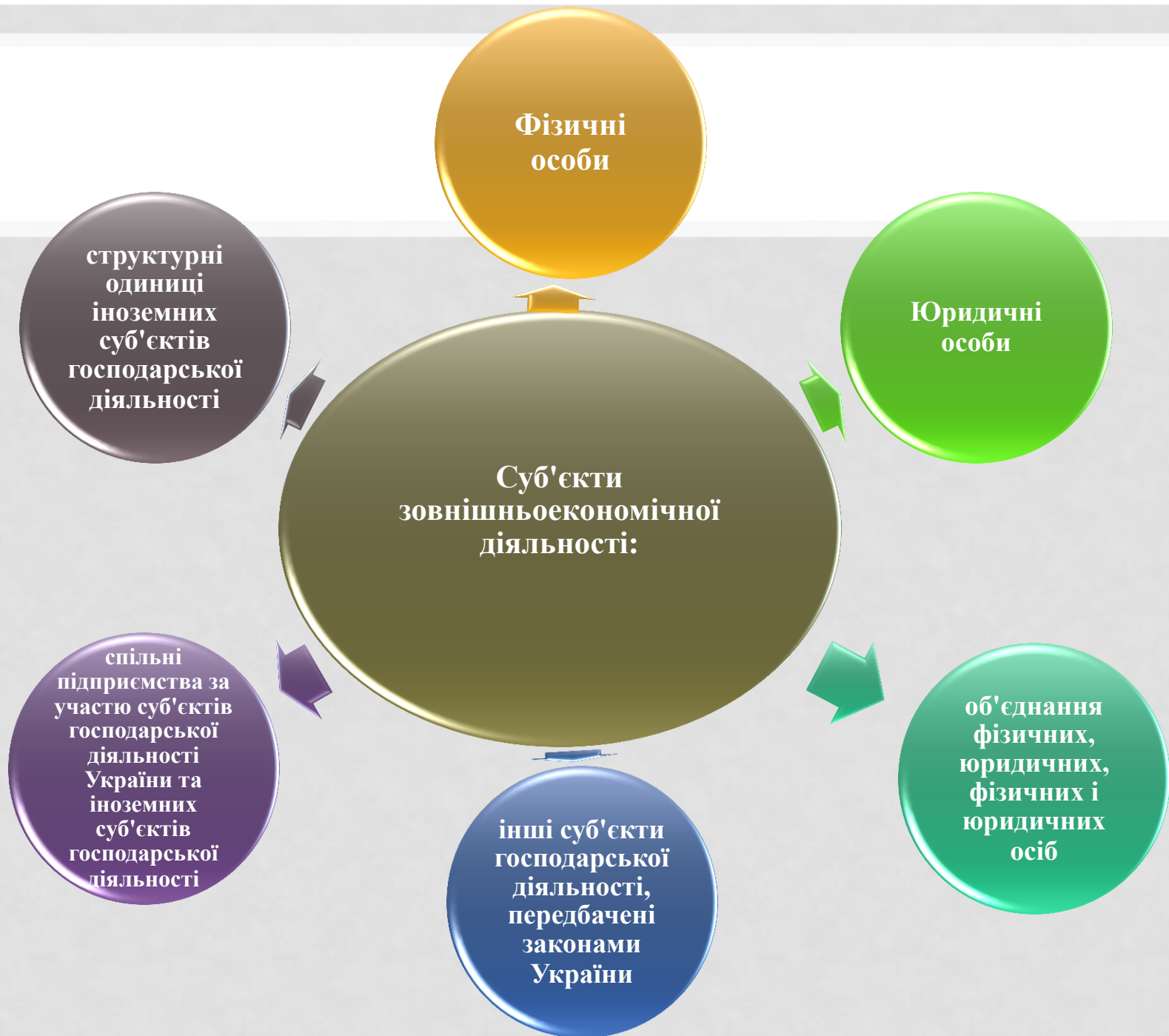
*

Демпінг (демпінговий імпорт) (відповідно до ст. 1 Закону) – це ввезення на митну територію країни імпорту товару за ціною, нижчою від порівняної ціни на подібний товар у країні експорту, яке заподіює шкоду національному товаровиробникові подібного товару. Відносини, що складаються в процесі здійснення такого імпорту, регулюються Законом України «Про захист національного товаровиробника від демпінгового імпорту» від 22 грудня 1998 р.

Субсидований імпорт – ввезення на митну територію країни імпорту товару (товарів), що користується пільгами від субсидії, яка надається для виробництва, переробки, транспортування або експорту такого товару.

Небезпечність для національної економіки такого імпорту зумовила прийняття спеціального нормативно-правового акта вищої юридичної сили – Закону України «Про захист національного виробника від субсидованого імпорту» від 22 грудня 1998 р.

*

СПЕЦІАЛЬНІ ПРАВА СУБ'ЄКТІВ ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ:

здійснювати будь-які види зовнішньоекономічної діяльності та зовнішньоекономічні операції, щодо яких закон не містить заборон (обмежень)

самостійно розпоряджатися валютною виручкою

обирати за домовленістю з контрагентом за зовнішньоекономічним договором/контрактом юрисдикційний орган, що розв'язуватиме між ними спори

відкривати будь-які не заборонені законом валютні рахунки

одержувати в іноземних фінансових установах на договірній основі валютні кредити

обирати контрагентів та укладати з ними зовнішньоекономічні договори (контракти)

користуватися державним захистом своїх прав і законних

СПЕЦІАЛЬНІ ОBOB'ЯЗКИ СУБ'ЄКТІВ ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНОЇ:

*

- дотримання вимог законодавства про зовнішньоекономічну діяльність
- вести бухгалтерський та оперативний облік зовнішньоекономічних операцій, а також статистичну звітність, яку повинні надсилати органам Державної статистики України

*

- імпортувати в Україну лише ті товари, які за своїми технічними, фармакологічними, санітарними, фітосанітарними, ветеринарними та екологічними характеристиками не порушують мінімальних умов відповідних стандартів і вимог, що діють на території України

*

- утримуватися від порушень встановлених законом заборон, обмежень щодо субсидованого імпорту, демпінгового імпорту, реекспорту

*

- у разі порушення вимог законодавства про зовнішньоекономічну діяльність нести передбачену ним господарсько-правову відповідальність, у тому числі у формі застосування спеціальних санкцій

спеціальні
вимоги щодо
права, яке
застосовується

особливості змісту
договору

особливий
суб'єктний склад

**Зовнішньоекономічний договір
(контракт) – це матеріально
оформлена угода двох або
більше суб'єктів
зовнішньоекономічної
діяльності та їх іноземних
контрагентів, спрямована на
встановлення, зміну або
припинення їх взаємних прав та
обов'язків у
зовнішньоекономічній
діяльності.**

обов'язкова
письма форма

особливості порядку
розгляду договірних
спорів

видів
зовнішньоекономічних
договорів (контрактів)

обов'язковість
державної реєстрації
визначених законом

ДЕРЖАВНЕ РЕГУЛЮВАННЯ ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Державне регулювання зовнішньоекономічної діяльності має забезпечувати:

- захист економічних інтересів України та законних інтересів суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності;
- створення рівних можливостей для суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності розвивати всі види підприємницької діяльності незалежно від форм власності та всі напрями використання доходів і здійснення інвестицій;
- заохочення конкуренції та ліквідацію монополізму в сфері зовнішньоекономічної діяльності.

ВЕРХОВНІЙ РАДІ УКРАЇНИ ЯК ВИЩОМУ ОРГАНУ ДЕРЖАВНОГО
РЕГУЛЮВАННЯ ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ
НАЛЕЖАТЬ:

- 1) прийняття, зміна та скасування законів, що стосуються зо- внішньоекономічної діяльності;
- 2) затвердження головних напрямів зовнішньоекономічної політики України;
- 3) встановлення спеціальних режимів зовнішньоекономічної діяльності на території України.

НА ТЕРИТОРІЇ УКРАЇНИ ЗАПРОВАДЖУЮТЬСЯ ТАКІ ПРАВОВІ РЕЖИМИ ДЛЯ ІНОЗЕМНИХ СУБ'ЄКТІВ ГОСПОДАРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

національний режим, який означає, що іноземні суб'єкти господарської діяльності мають обсяг прав та обов'язків не менший, ніж суб'єкти господарської діяльності України.

режим найбільшого сприяння, який означає, що іноземні суб'єкти господарської діяльності мають обсяг прав, преференцій

та пільг щодо мит, податків та зборів, якими користується та (або)

користуватиметься іноземний суб'єкт господарської діяльності

будь-якої іншої держави, якій надано згаданий режим

спеціальний режим, який застосовується до територій спеціальних економічних зон, а також до територій митних союзів, до яких входить Україна, і в разі встановлення будь-якого спеціального режиму згідно з міжнародними договорами за участю України

ДО ОСНОВНИХ ПОВНОВАЖЕНЬ КАБІНЕТУ МІНІСТРІВ УКРАЇНИ НАЛЕЖАТЬ:

- 1) здійснення координації діяльності міністерств, державних комітетів та відомств України з регулювання зовнішньоекономічної діяльності; координування роботи торговельних представництв України в іноземних державах;
- 2) приймання нормативних актів управління з питань зовнішньоекономічної діяльності у випадках, передбачених законами України;
- 3) проведення переговорів й укладення міжурядових договорів України з питань зовнішньоекономічної діяльності, забезпечення виконання міжнародних договорів України з питань зовнішньоекономічної діяльності.

Національний банк України здійснює облік і розрахунки понаданих і одержаних державних кредитах і позиках, провадить операції з централізованими валютними ресурсами, які виділяються з Державного валютного фонду України у розпорядження Національного банку України; здійснює інші функції відповідно до законів України («Про банки і банківську діяльність», «Про Національний банк України» та ін.).

Антимонопольний комітет України здійснює контроль за додержанням суб'єктами зовнішньоекономічної діяльності законодавства про захист економічної конкуренції.

Закон «Про зовнішньоекономічну діяльність» відносить до органів місцевого управління зовнішньоекономічною діяльністю місцеві Ради та їх виконавчі і розпорядчі органи; територіальні підрозділи (відділення) органів державного регулювання зовнішньоекономічної діяльності України. Компетенція місцевих Рад та їх виконавчих і розпорядчих органів визначається зазначеним Законом та Законом України «Про місцеве самоврядування в Україні».

Так, згідно з ст. 35 останнього до відання виконавчих органів сільських, селищних, міських рад у сфері зовнішньоекономічної діяльності належать:

а) власні (самоврядні) повноваження:

- укладення і забезпечення виконання у встановленому законодавством порядку договорів з іноземними партнерами на придбання та реалізацію продукції, виконання робіт і надання послуг;
- сприяння зовнішньоекономічним зв'язкам підприємств, установ та організацій, розташованих на відповідній території, незалежно від форм власності;
- сприяння у створенні на основі законодавства спільних із іноземними партнерами підприємств виробничої і соціальної інфраструктури та інших об'єктів; залучення іноземних інвестицій для створення робочих місць;

б) делеговані повноваження:

- організація та контроль прикордонної і прибережної торгівлі;
- створення умов для належного функціонування митних органів, сприяння їх діяльності;
- забезпечення на відповідній території в межах наданих повноважень реалізації міжнародних зобов'язань України.

МІНІСТЕРСТВО ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ І ТОРГІВЛІ

1. Спрямовується і координується Кабінетом Міністрів України
2. Департамент зовнішньоекономічної діяльності є самостійним структурним підрозділом центрального апарату Міністерства економічного розвитку і торгівлі України

Головною метою діяльності департаменту є:

- 1) розроблення пропозицій щодо вдосконалення механізмів державного регулювання зовнішньоекономічної діяльності, розвитку міжнародних економічних зв'язків та підтримки розвитку виробничої кооперації підприємств і галузей держав - учасниць Співдружності Незалежних Держав;
- 2) забезпечення реалізації єдиної митно-тарифної та нетарифної політики;
- 3) забезпечення функціонування системи нетарифного регулювання зовнішньоекономічної діяльності;
- 4) контроль за додержанням суб'єктами господарської діяльності (українськими та іноземними) чинного законодавства України, міжнародного права та міжнародних договорів України у сфері зовнішньоекономічних відносин та застосування (скасування) спеціальних санкцій згідно зі статтею 37 Закону України "Про зовнішньоекономічну діяльність" до українських та іноземних суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності.

Департамент у своїй діяльності керується Конституцією України, законами України, актами Президента України та Кабінету Міністрів України, іншими нормативно-правовими актами, наказами Мінекономрозвитку, цим Положенням та дорученнями керівництва Міністерства.

Структура та чисельність департаменту визначається відповідно до структури та штатного розпису Мінекономрозвитку.

До складу департаменту входять такі структурні підрозділи:

- управління зовнішньоекономічної політики
- управління регулювання зовнішньоекономічної діяльності

ВИСНОВОК

Під зовнішньоекономічною діяльністю розуміють діяльність суб'єктів господарської діяльності України та іноземних суб'єктів господарської діяльності, яка побудована на взаємовідносинах між ними, що має місце як на території України, так і за її межами.

У сучасних умовах ЗЕД держав являє собою систему економічних відносин, які складаються при обміні ресурсами між країнами та їх економічними суб'єктами. Економічні відносини запроваджують усі аспекти економічного життя держави: виробництво, торгівлю, інвестиційну сферу та фінанси.

При здійсненні зовнішньоекономічної діяльності керівники та спеціалісти в процесі прийняття тих чи інших рішень керуються рядом принципів, які декларуються у спеціальних документах або є своєрідною нормою, звичаєм.

Сучасна система ЗЕД характеризується певними рисами.

Створення нового механізму зовнішньоекономічних зв'язків передбачає вирішення трьох основних блоків проблем: формування необхідної законодавчої бази, створення відповідного економічного середовища, розвиток інституційних структур, що регулюють зовнішньоекономічні зв'язки.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Конституція України від 28.06.1996 № 254к/96-ВР
2. Господарський кодекс України від 16 січня 2003р.
3. Закон України від 16.04.1991 р. «Про зовнішньоекономічну діяльність»
4. Закон України від 23 червня 2005 р. «Про міжнародне приватне право»
5. Закону України «Про захист національного виробника від субсидованого імпорту» від 22 грудня 1998 р
6. Законом України «Про захист національного товаровиробника від демпінгового імпорту» від 22 грудня 1998 р.
7. Постанова Кабінету Міністрів «Питання Міністерства економічного розвитку і торгівлі» від 20 серпня 2014 р. № 459
8. Наказ Міністерства Економічного розвитку і торгівлі Ураїни «Про затвердження Положення про департамент регулювання зовнішньоекономічної діяльності» від 3 квітня 2015 року N 328
9. Конвенція Організації Об'єднаних Націй про договори міжнародної купівлі-продажу товарів від 11 квітня 1980 року